

*David  
Albahari*

**Neobíčně  
příče**



*Biblioteka*  
***Minut***  
*Knjiga pedeset šesta*



*Urednik*  
Predrag Marković

*Oprema*  
Dušan Šević

---

David Albahari

# Neobične priče

Beograd  
1999.

© "Stubovi kulture"

CIP - Каталогизација у публикацији  
Народна библиотека Србије, Београд

886.1-36

АЛБАХАРИ, Давид

Neobične priče / David Albahari. - Beograd:  
Stubovi kulture, 1999 (Beograd: Reporter). - 79 str. :  
slika autora ; 17 cm. - (Biblioteka „Minut“ ; knj. 56)

Tiraž 1000. - Beleška o piscu: str. 79.

ID=79490828

*Na koricama*

Marsel Dišan, *Uz skrivenu buku*, 1916.

# SNEG

Pada sneg. April je i pada sneg. Pahulje su krupne i tope se uz drhtaj, kao da su žive. Neko kaže da je lepota vremena u njegovoj nepredvidljivosti. Misli, naravno, dodaje, na meteorološko vreme, jer ono drugo je predvidljivo da predvidljivije ne može biti. Usledi bujica protesta, rasprava u kojoj svako učestvuje. Oči se šire, obrazi nadimaju, usne ponegde prekriju mehurovima pljuvačke. Stolice zaškripe, đonovi se taru o pod, ruke lepršaju kroz vazduh, čela se mršte. A onda, kada zidni sat izbije šest puta, svi zaćute. Sneg i dalje pada.

## ČITALAC

Čitalac koji se izgubi na jednom mestu u knjizi nađe se na drugom, ali sasvim izmenjen. Dugo se ogleda u malom ogledalu, pipa brkove koje ranije nije imao, gladi kosu koja mu dopire do ramena. Nema šta, dobro mu je i ovako, izvan knjige. Knjiga leži na stolu, otvorena. Čovek prilazi i zatvara je. Kada ponovo pogleda u ogledalo, u njemu ne vidi ništa.

## ZVUK

Oslonjen na laktove, čovek u krevetu pokušava ponovo da čuje zvuk za koji je siguran da ga je malopre čuo. Žena pored njega se meškolji, pokušava da ga privuče bliže sebi, dotiče mu, evo, i penis, miluje mu butine. Taj zvuk, kaže čovek, jesi li čula taj zvuk?



## POGAĐANJE

Moja žena krije obe ruke iza leđa i traži da pogodim u kojoj od njih drži nešto za mene. Pokazujem levu ruku, i ona pruža pesnicu, otvara je, širi prazan dlan. Pokazujem desnu ruku. Ona pruža pesnicu, otvara je, ali i taj dlan je prazan. Moja žena je zbunjena. Okreće ruke, gleda iza sebe, odiže stopala. Malopre sam ga imala, kaže, a sad ne mogu nigde da ga nađem.

## **PET, NE VIŠE**

Znam mnogo reči, ali malo je onih koje koristim. Ako me nešto pitaju, odgovorim; ako ne pitaju, ćutim. Koliko je reči potrebno da bi se odgovorilo na bilo koje pitanje? Dve, tri, najviše pet: „da“, „ne“, „možda“, „ne znam“. Sve ostale su nepotrebne, pogotovo kada čovek ništa ne pita.

## LIST

List uleće kroz prozor. Žena koja sedi u fotelji vidi ga krajičkom oka, ali pomisli na pticu. Dešavalo se već da u sobu uleprša vrabac. Druga žena, koja leži na krevetu, ne vidi list i ne misli na pticu. Ona se priseća dana kada je ona sedela u fotelji, blizu prozora i gledala oblake. Da li je neko, tada, ležao na krevetu? Posteljina je bila drugačija, u to je sigurna, jastuk manji a pokrivač deblji. Žena u fotelji primeti list na podu. Saginje se, hvata ga vrhovima prstiju, podiže ga visoko i okreće se prema ženi na krevetu. Ona, međutim, ćuti. Oči su joj zatvorene.

## MAČKA

Čovek siđe u dvorište da baci đubre, i pored poslednjeg stepenika ugleda mrtvu mačku. Leži na boku, ukrućenih nogu i širom otvorenih očiju. Čovek spusti kantu i vrati se u stan po stare novine. Kada se vrati s novinama u ruci, mačke više nema. Čovek se osvrće, zaškilji, čučne i ponovo se uspravi. Spazi tada naslov „Pedeset treći dan bombardovanja“, strese se i počne da čita.

## ŽUBOR

U početku nam se čini da čujemo žubor potoka. Neki zbog toga požure, govoreći da jedva čekaju da skinu patike i zagnjure noge u hladnu vodu. Ne primećujemo više lišće koje nam dotiče lica, korenje o koje se saplicemo. Stižemo zadihani do podnožja brda, i vidimo široki otvor cevi iz koje ističe smeđa tekućina, zapljuskuje već prepunjen usek između dva kamena, sliva se i nestaje u visokoj travi. I šta sad? pita ženski glas. Neko uzdahne, neko se nakašlje, neko odmahne glavom, neko cokane jezikom, neko se propne na prste. Dobro, kaže isti glas, onda idemo kući.

# STO

Od svih predmeta na stolu samo jedan nije oštar.

# TIŠINA

Prvo se čuje tišina. Posle uvo počne da razabira detalje: pucketanje, bruj, tihi huk, zvon. I bilo se oglašava, potmulo, onako kako se krv obrušava. Škripne pod. Kvrčne greda. Zazveči prozorsko staklo. Pomeranje prsta je eksplozija od koje zaboje bubne opne. Onda se sve primiri. Potom se kap otkine sa slavine i tresne na dno sudopere. Metal odjekne bolno, kao starac. Usne se razdvoje uz prasak. Trepavice šušnu. Vazduh zacvili u nozdrvama. Ništa više ne može da primiri srce, ponajmanje ruka koja se spušta na grudi i steže ih sve dok prsti ne pobele.

## **BRDO**

Sa mesta na kojem stojimo, visoko na brdu, možemo da vidimo čoveka u podnožju, na puteljku. Nama je bilo potrebno dva sata da se popnemo do vrha, jer Nelu malo boli noga a Vesna je uvek umorna, ali njemu sigurno ne treba toliko. Rasprostiremo plastični stolnjak preko trave, vadimo sendviče i jabuke iz rančeva. Pijemo sok od borovnice. Kada se čovek pojavi, stariji je nego što smo zamišljali. I nije zadihan.



## KONDUKTER

Čovek i žena sede u kupeu brzog voza. Ne poznaju se. Izmenili su nekoliko učtivih rečenica kada su ušli, to je bilo sve. Potom je žena sela do pozora, desno od vrata, a čovek se smestio naspram nje. Žena je izvadila knjigu iz tašne i počela da čita. Čovek je gledao kroz prozor. Knjiga se i dalje nalazi u ženinim rukama, ali ona je ne čita. Ona spava. A ni čovek ne gleda kroz prozor. On sada posmatra ženina kolena koja se, kako je san osvaja a telo prihvata ritam truckanja, sve više šire, tako da on prvo vidi njene butine, zatim rub čarapa, i na kraju, tako je, njene bele gaćice. Saginje se da bolje pogleda, a tada se na vratima kupea pojavljuje kondukter. Čovek nastavlja kretnju, kao da želi da podigne nešto sa poda, i doista uzima ko zna čiji pikavac i ubacuje ga u pepeljaru ispod prozora. Kondukter prvo overi čovekovu kartu, potom lako dotakne ženino rame. Tada primeti njena raširena kolena i zadignutu suknju, pogleda čoveka, namigne mu, i ponovo je dodirne.

## **BROD**

Leto brzo prolazi. Nismo ni pocrneli a već je vreme za farmerke i košulje s dugim rukavima. Sedim na steni, prinosim travku ustima i zagrizam je. Gorčina mi zapljusne usta. More je mirno, tiho. Kada zatvorim oči, vidim brod.

## KUPOLA

Žena govori o ljubavi, ali niko je ne sluša. Ako je ljubav slepa, možda je govor o ljubavi nem? Žena se, međutim, ne obazire na žamor. Obrazi joj se zacrvene, žile iskoče na vratu, a pogled ne skida sa tačke negde visoko iznad ljudi. I polako, jedna po jedna, podižu se glave, i ubrzo svi gledaju gore, u kupolu, koju prvo obasjava rumeni odsjaj zalaska sunca, a potom ispuni sumrak.

## VALZER

Robert Valzer kaže da razgovor umara, kažem. Nikada me nijedan razgovor nije umorio, kaže moja žena, i ponavlja: Nikada. Vrednost reči, čitam, određivanje njihovog dejstva, pre će zaboraviti onaj koji govori negoli ćutljivi. Hoćeš da kažeš, naglo se uspravlja moja žena, da ja, kada govorim, samo trošim reči? Nije to moj stav, odgovaram, nego Valzerov, ništa ja nisam rekao. Kada ti govoriš, nastavlja moja žena, onda su tvoje reči medene kao ta tišina, a kada ja govorim, to je klepet krila u praznini, tako to ispada, zar ne? Predivna je duhovna sloboda usamljenog, kažem, to je ponovo Valzer. Dobro, uzvraća moja žena, neka ti onda Valzer spremi samotnu večeru. Kasnije, u kuhinji, dok jedem hleb namazan tankim slojem margarina, počinjem da razumevam težinu usamljeničkog iskušenja.

## OPTUŽENI

Optuženi je rekao da se kaje, iako je znao da to neće ublažiti odluku suda. Kaje se, međutim, nastavio je, zbog sebe a ne zbog suda, pa stoga i izražava na ovaj način svoje kajanje, uprkos znanju da to neće ni u najmanjoj meri uticati na sudije, te da će oni ostati verni svojim uverenjima, u skladu sa zavetom koji su dali onog dana kada su proglašeni sudijama. Kada odu kući i presvuku se, pronađu omiljene papuče i smeste se u fotelju, onda mogu da misle na drugi način, može i suza da im zaiskri u oku, ali ne i ovde, u sudnici, ovde moje pokajanje, rekao je optuženi, pripada samo meni i, nadam se, Margareti Vukov, zbog koje se ovde nalazim. Potom je osuđeni rekao kako je već kod prvih udaraca osetio kajanje, ali je tada počeo da se ljuti na sebe što oseća kajanje, i nastavio je još žešće da udara, ali sa svakim udarcem raslo je i njegovo kajanje, što je opet dovodilo do povećanja ljutnje i jačine udaraca, koji su, naravno, još više podsticali kajanje, i tako su se, rekao je, smenjivali gnev i kajanje, sve dok, možda mu neće u to poverovati, kajanje nije prevagnulo. Margareta Vukov je tada ležala na zemlji, skvrčena u loptu, rekao je optuženi, a on ju je udarao nogama, ali kada je četvrti put zamahnuo, i to levom nogom, osetio je kako ga od glave do pete prožima kajanje, i noga mu je klonula, srušio se na kolena, i počeo da je ljubi po okrvavljenom licu, čak je legao na zemlju pored nje, obgrlio je i ponavljao da se kaje, ponovio je to bar petnaest puta, ali ona ga nije čula. Stoga se nada, rekao je, da ga ona sada čuje, i da je to sve, da nema više ništa da kaže, jer već je rekao da ovo kajanje samo njemu pripada i da zna da ni na koga neće uticati, pogotovo ne na sudije. Bar ne ovde, rekao je, i seo.

## NEBO

Kada je Jakov Baruh umro, pomerilo se nebo. Bila je noć, i u jednom trenutku raspored sazvežđa se promenio, kao da je svod nad nama ogromna projekcija koju je neko, ko zna kako, zamenio drugom. Krojač je rekao da je i on to video, i da se onda, u izlogu njegove radnje, sama od sebe, upalila ukrasna sveća. Kovač je odmah posle toga, posle pomeranja neba, čuo kako njegov nakovanj odzvanja iako nikoga nije bilo u radionici. Poštar se naglo probudio iz sna i video da su mu prsti umrljani pečatnim voskom. Pesnik je na uzglavlju, jer tek tada je pošao na počinak, našao list papira sa pesmom ispisanom nepoznatom rukom. Jedino Matilda, Jakovljeva udovica, nije ništa primetila. Probudila se tek kada su sunčevi zraci prodrli kroz prozor, osedla hladnoću Jakovljeve ruke, i znala je, još pre nego što je ugledala njegova raširena usta, da je Jakov mrtav. To joj je bilo dovoljno. O nebu ionako nije ništa znala.

## UNUTRA

Tišina anđela. Senka na zidu, oštra kao skalpel. Ispružen kažiprst, mrk pogled. Cvrčanje fitilja. Vonj vlage. Odjek. Široke stepenice, glatke kao led. Leva ruka, ukočena uz telo; desna u blizini srca. Škripa vrata. Vrapci na gredi. Tama. Napolju se lakše diše.

## NADZORNIK

Niko ne može da nađe uzorak. Otvaraju se ladice, pomeraju predmeti na stolovima, prazne se korpe za otpatke. Nadzornik smene urla iz ugla: Ako uzorak ne bude pronađen, svi ćete biti otpušteni! Napokon, kada nada već počinje da se tanji, uzorak se otkrije na polici, tamo gde obično stoji. Nastaje graja, žamor, čuju se usklici i pljeskanje, čak se i nadzornik smeška. Posle toga, dok ispred zgrade pijemo pivo, pitaju ga da li je stvarno mislio sve nas da otpusti. Sve do jednog, kaže nadzornik i ponovo se smeši. Tada ga Sava, koji stoji odmah do njega, tako snažno udari pivskom flašom po glavi, da nadzornik, ne krijući iznenađenost u očima, pada kao proštac na zemlju. Odatle, odozdo, trza nogama i ječi, ali na njega više niko ne obraća pažnju.



## PAŽLJIVOST

Uvek sam pažljiv. Uvek pazim gde šta ostavljam, uzimam u obzir odnos boja, odnos veličina, ne previđam sklad po nameni, kontrast po neminovnosti. Kod mene, na primer, viljuška uvek leži pored noža, nikada nož pored viljuške. Pa i u tanjiru biram grašak prema obliku, pravim od pirinča jednake oble zalogaje. Jedino supa stvara neprilike; rezanci teže haosu; tečnost je prevrtljiva; dronjci se raspadaju. S knedlama se lakše izlazi na kraj: plivaju na površini, postojane su, razlike i sličnosti brzo se uočavaju. Eto, to sam hteo da kažem: da sam zahvalan malim stvarima koje život čine jednostavnijim.

## NENAPISANA PRIČA

Od svih priča koje nisam napisao najradije se sećam one u kojoj mladić i devojka sede na klupi u parku, drže se za ruke i ćute. Ništa drugo nije se dešavalo u toj priči; sve se nalazilo u savršenstvu tišine. Moj napor, kao pisca, trebalo je da se usredsredi na opis tog savršenstva, savršeni opis savršenstva, bolje rečeno, jer nijedan drugi ne bi ga bio vredan. Tišina je sve sadržavala, i njihovu prošlost, i njihovu budućnost, dane provedene u oskudici, dane obilja, toplinu zajedničkog jastuka, težak porođaj, rastajanje i sastajanje, i lagano udaljavanje, i kuću na rubu grada, gde je mrak bio gušći, i cveće u leji ispod prozora, i kanap o koji se mladić obesio kada je počeo rat, i njen plač, nokte kojima je izgrebala lice, i reči, nesigurne i kliske, kojima je pokušavala da objasni detetu ono što ni sebi nije mogla da rastumači: tišinu koja je zametak svega oko nas. Dete je gleda, i ćuti.

## **POSLEDICA**

Čovek koji je godinama strepeo da će mu se ukočiti leva ruka i onda se, jednog dana, šlogirao i leva ruka mu doista ostala nepokretna, nije posle mogao godinama da se oslobodi pomisli da je do toga došlo samo zato što je prethodno godinama zamišljao da će mu se to jednom desiti.

# ISTRAŽIVAČ

Svaka belina je hladna, misli istraživač, bez obzira na to da li preda  
mnom leži pesak ili sneg.<sup>[1]</sup>

## BOLNIČARKA

Rano se budim i gledam kako sunce izlazi: prava ružoprsta zora. Ne bi mi smetalo da ovako ostanem, oslonjen na visoko podignut jastuk, sve dok sunce ne zađe iznad gornjeg ruba prozora, ali uskoro će u sobu ući bolničarka, u njenim rukama podrhtavaće poslužavnik sa toplomerom, špricom i plastičnom činijicom punom raznobojnih pilula, i ta pomisao guši u meni svako osećanje ushita. Da bar svakog jutra dolazi ista bolničarka, tada bi mi sigurno bilo lakše, ali ne, svakog jutra dolazi druga i svaki put moram iznova da odgovoram na pitanja na koja sam već bezbroj puta odgovorio. A kraj je, svejedno, uvek isti: okreću me na bok i zabijaju injekciju u debelo meso, i ja se derem iz sveg grla, tako da bolničarka žuri da što pre izađe iz sobe i zalupi vrata, makar prosula alkohol, makar zaboravila da ostavi činijicu s pilulama. Zaćutim tek kada klopot njenih klompi zamre u hodniku, ali tada je već kasno: sunce je odskočilo, zora je postala dan, i u ramu prozora nema nijednog oblaka.

## **SAVRŠENSTVO**

Najviše sam volela, kaže žena, da plešem sama. Odabrala bih ugao, uvukla se u njega, i plesala kao da niko drugi ne postoji na ovom svetu. Nekada sam plesala okrenuta prema uglu, zagledana u oštru liniju spoja zidova, potpuno posvećena njenom savršenstvu. A onda me je neko odveo u diskoteku u kojoj su sve prostorije bile zaobljene. Mogla sam, naravno, da odem u središte, savršenstvo je tu jednako onom u uglu, ali ne, ja sam samo stajala, okružena ljudima, i nisam uspevala da se pokrenem. Od tada više ne plešem.

## SLUŠALICA

Sa slušalicom u ruci, drugi sam čovek. Bez nje, osećam se go. Kada govorim u slušalicu, sve mogu da uradim: zavodim, prodajem, ubeđujem, diktiram. Bez nje, jezik mi se zapliće, mucam, reči, pogotovo duže, ne stižu do kraja. Kada stisnem slušalicu levim ramenom i levim obrazom a desni kažiprst postavim iznad brojčanika, kao da upravo nameravam nekom da telefoniram, stranke mi se približavaju sa strahopoštovanjem, čute sve dok prvi ne progovorim. Bez slušalice, niko od njih me ne primećuje ili se, pak, počinju da deru još pre nego što priđu šalteru. Kada prinesem slušalicu uhu i ustima, osetim snagu u vrhovima prstiju. Bez nje, ja sam krpa. I zato ne čudi što neprekidno razmišljam o tome kako da je uvek, i na svakom mestu, imam uz sebe. Pomišljao sam, na primer, da je okačim o šešir; da je prebacim preko ramena, kao seljaci srp; da je zavučem u unutrašnji džep sakoa, odmah pored srca; da je držim u ruci, kao dršku nevidljivog kofera. Sešir mi je, od svega toga, bio najprivlačniji, ali nikada nisam nosio šešir, nemam nikakvu kapu, čak ni onu štrikanu, zimsku, s gombom na vrhu. I tako mi ništa drugo ne preostaje nego da hodam gologlav, vrata iskrivljenog ulevo, prema podignutom levom ramenu, i da osluškujem kako mi se iz praznine obraća glas.

## NOĆ

Niko nije čuo kada se otvorio prozor, čak ni mačka. Probudili su se tek kasnije, kada je nameštaj počeo da pucketa od svežeg noćnog vazduha, prvo mačka, potom žena, muškarac na kraju. U stvari, kada se on probudio, žena je već zatvarala prozor, i za tren je ugledao kako joj mesečina obasjava lice. Onda mu se približila mačka, sela na jastuk, tik uz njegov obraz, i počela da prede. Žena je još neko vreme stajala pored prozora – dok ga je zatvarala, čula je krik neke noćne ptice i pomislila da će ga, ako se ne pomeri, čuti ponovo – a onda, kada se ništa nije dogodilo, i ona se vratila u krevet. Čovek je već spavao, ispružen na leđima. Kada je žena zadigla pokrivač, mačka se uvukla ispod njega, sačekala da žena legne, potom se sklupčala kod njenih stopala, i tako su zaspale, prvo mačka, potom žena. Niko od njih nije se sledećeg dana sećao tog događaja, čak ni mačka.



## SREĆA

Leo je počeo da gubi kosu u trideset drugoj godini, a kada je napunio trideset petu, bio je gotovo sasvim ćelav. Tokom te tri godine prošao je dug put od očajanja do pomirenja sa svojim likom u ogledalu. U međuvremenu, pustio je brkove, napravio nove prednje zube, stavio lančić oko vrata. Jedino mu je smetalo, i tu ništa nije mogao da učini, što mu je koža na temenu uvek bila crvena, leti od sunčeve vreline, zimi od hladnoće. Kape nisu pomagale: bilo je dovoljno da u vinogradu skine slamni šešir, tek toliko da nadlanicom obriše znoj sa čela i obrva, i osetio bi kako ga teme peče. Ili zimi: skinuo bi šubaru na ulazu u prodavnicu, i to je bilo dovoljno da mu mraz posve oprlji kožu. Osim toga, dakle, sve u svemu, Leo je, uprkos gubitku kose, bio srećan.

# KRUG

Zdravko i Vera su se upoznali na koncertu Bijelog dugmeta. Zatekli su se, sasvim slučajno, ako je bilo šta na ovom svetu slučajno, jedno pored drugog u gomili koja se tiskala na sve strane, i pogledi su im se ukrstili u trenutku kada su oboje zapevali „Tako ti je mala moja kad ljubi Bosanac“. Zdravko se nasmešio i pružio ruku, koju je Vera prihvatila, a onda se Zdravko sagnuo i poljubio joj blago napućene usne. Nikada se nećemo razdvojiti, rekla je Vera kasnije te večeri, odnosno, noći, jer bila je prošla ponoć i ležali su u Zdravkovom krevetu, i tako je doista bilo tokom narednih deset godina, sve dok nije počeo rat. Rešili su da napuste Sarajevo, ne bez bola u srcu i uz čvrsta obećanja Seadu i Jasmini, njihovim venčanim kumovima, da će se sigurno vratiti čim se ta „budalaština“ završi. Živeli su prvo godinu dana u Rumi, kod Zdravkovog brata, potom su otišli u Zrenjanin, kod Verine sestre, gde im se rodilo prvo dete. Prešli su u Beograd, iznajmili stan na Karaburmi. Zdravko je na ulici prodavao cigarete i menjao marke, a Vera je svako popodne radila u jednom od butikata u blizini Zelenog venca. Dete je ostavljala kod Zdravkove tetke, usedelice koja je delila dvosoban stan na Novom Beogradu sa tri debele mačke. Prošle su još dve godine, „budalaština“ u Sarajevu se završila, premda ni u kom smislu nije prestala; „razum se lako gubi a teško ponovo nalazi“, napisao je Zdravko u pismu Seadu; i tako su, s obzirom da im se rodilo i drugo dete, odlučili da potraže neko mirnije (i jeftinije) mesto. „Život nam je postao i suviše dragocen da bismo mogli da ga trošimo na obnavljanje“, pisao je Zdravko u istom pismu, „moramo da počnemo iz početka.“ Proveli su godinu dana u Nišu, gde je živeo Verin brat od strica, ali nisu uspeli da se snađu u gradu koji im je delovao kao bezbroj puta započinjan a nikada dovršen, sastavljen od delova koji su stalno pretili da se raspadnu. Preselili su se u Kruševac, gde im se pridružila Verina sestra, i posle godinu dana provedenih u osećanju da stalno tonu u žitki mrak, uputili su se u Čupriju, na poziv Verine najbolje drugarice iz školskih dana. Tu su, za sebe, otkrili svetlost, i tu im se rodilo treće dete. Dan pre nego što će na Čupriju, u proleće 1999. godine, pasti prve bombe.



## USUD

Dana je nepokolebljivo verovala u *Ji đing*. Filip se ni noću nije odvajao od špila tarot karata. Milica je bacala pasulj. Vedrana se nije pomerala s mesta sve dok joj se ne bi otvorio pasijans. Gojko je pratio kretanje planeta i uzdao se u horoskop. Neda je stalno prevrtala šoljicu od crne kafe i zavirivala u osušeni soc. Milenku su bila dovoljna Nostradamusova proročanstva. Anđa je telefonirala vidovnjacima u televizijskim studijima. Boris nije nikada ulazio u zgrade, kancelarije i autobuse koji su nosili brojeve deljive sa sedam. Ljubica je smatrala da je sve upisano na dlanu. Saša se ponašala samo onako kako su je savetovali sanovnici. Marko je svake večeri stavljao *Tibetansku knjigu mrtvih* pod jastuk. Sandra je sve prepuštala slučaju.

# TAČNOST

Svakog dana, tačno u deset pre podne, Velimir Stamenković je izlazio iz stana, silazio niz stepenice, čekao autobus broj sedamnaest, i odlazio. Vraćao se tačno u jedan po podne. Nikada nije rekao komšijama, iako je sa njima često pio jutarnju kafu a uveče igrao remi, gde je provodio te sate. Kada bi ga upitali, vešto je izbegavao odgovor ili bi rekao nešto što nije ništa značilo, ili bi samo ćutao, kao da pitanje nije njemu upućeno. A onda, poslednjeg petka u avgustu, nije se vratio u jedan nego u dva po podne. U pola dva svi stanari su bili ispred zgrade, unezvereni, usplahireni, zastrašeni od raznih mogućnosti. Osvrtali su se oko sebe, držali se za ruke, nekoliko žena je plakalo. čovek koji ga je prvi ugledao, tačno u dva, povikao je:

Eno ga! Eno ga! i pritom se radosno udarao po butinama. Međutim, Velimir Stamenković je mirno, bez reči, prošao između njih, popeo se uz stepenice, otključao vrata i ušao u stan. Nije nas ni pogledao, požalio se predsednik kućnog saveta. Nije važno, rekla je udovica sa prvog sprata, samo neka nam se on vratio. Tako je, zagrajali su ostali, ali svi su znali da ništa neće biti isto kao pre.

# MOJ OTAC U BAZENU

Veoma oprezno, moj otac staje na rub bazena. Izgleda kao da će da skoči, ali on se saginje, seda i uranja stopala u vodu. Tek kasnije će, kada se privikne na temperaturu, spustiti celo telo u bazen, i zaplivaće nezgrapno, ukočene glave, u strahu da mu neka kap ne padne na kosu. Tako pliva, tačnije rečeno: tako pluta do suprotne strane, odakle se, nakon kratkog odmora, vraća nazad. Ponavlja to još jednom, a onda pliva do metalnih stepenica i izlazi iz bazena. Dok hoda prema suncobranu, vlažni potočići izvire iz njegovih gaća za kupanje i vijugaju mu niz kolena i listove, sve do stopala. Moj otac, međutim, prvo briše kosu, iako je ona sasvim suva, potom prebacuje peškir preko ramena i tone u ligeštol. U tanušnoj senci suncobrana, belina njegove kože još više pada u oči nego u bazenu, gde odsijava kao krljušt.

## PRIJATELJSTVO

Mladen je voleo da pije, Dejan je radije duvao, ali su ipak uspevali da održe prijateljstvo. Mladen je slušao težak, metalan rok, Dejan je isključivo slušao rege, i uveče su naizmenično puštali Metaliku i Gregorija Ajsaksa, Aerosmit i Pitera Toša. Obično je to bilo u Dejanovom stanu, jer Mladen je i dalje živeo sa roditeljima. Ponekad bi se tu našle i devojke, i tada bi slušali muziku po njihovom izboru, a ukoliko ne bi bilo posebnih želja, puštali bi trostruki album grupe Kleš. Tu su, složili su se, i jedan i drugi mogli da traže šta god bi hteli. A ako bi se desilo da se zateknu samo sa jednom devojkom, i stvari krenu u željenom pravcu, Dejan je uvek davao prednost Mladenu, a Mladen zauzvrat nije odbijao da za to vreme sluša Boba Marlija.

# SENKA

Dečak, na mostu, pored svoje ugleda još jednu senku. Kada se osvrne, vidi da je sam. Mnogo godina kasnije, na istom mostu, primetiće da nema više ni svoju senku, ali tada će mu biti svejedno.



## VEČE

Kada je zalajao pas, čovek se trgnuo i skoro ispustio knjigu koju je čitao. Ptica je odlepršala sa grane, pravo u nebo, a sat na crkvenom tornju oglasio se sedam puta. Čovek se sagnuo i pomilovao psa po glavi; pas mu je liznuo ruku. Malo kasnije, na drvo je sletela svraka.

## REČENICA

Ponovo, da, ponovo jedna od onih rečenica koje dolaze kada one žele, ne obazirući se na druge reči, koje strpljivo čekaju na red, još manje na one koje se gomilaju u ustima, to ionako nisu više reči već zvukovi, mehurovi koji se rasprskavaju poput riba izvučenih iz mračnih morskih dubina, kako je već, ili nekako slično, napisao onaj pisac, što znači da su jedine prave reči one koje se ne izgovaraju ili one koje se, poput ovih, ćutke zapisuju, s nadom da će isto tako biti pročitane, ćutke, dakle, u tišini, premda je i tišina samo reč, reč koja se bezbroj puta ponavlja, svaka reč, bilo koja reč je tišina, samo što sada o tome ne može da se govori, odnosno, da se piše, jer rečenica je već tu, stiže, evo, još malo i moći ću da je razgledam celu, ispruženu od početka do tačke.

## PROFESOR PETROVIĆ

Profesor Petrović je prvi put pomislio da ubije predsednika dok je u novinama čitao kako je Jovan Ćirić, besposličar iz Niša, zaklao svoju nevenčanu ženu na kauču u dnevnoj sobi. Pomisao ga je iznenadila, ali nije ga napuštala. Posle nekoliko meseci, pretvorila se u neku vrstu mantre – Ubiti predsednika! Ubiti predsednika! – s kojom je dan počinjao i završavao se. Noću su mantru zamenjivali snovi; nema tog oružja, od raketnog pištolja do atomske bombe, koje nije u njima odigralo glavnu ulogu. Na javi, međutim, do oružja se mnogo teže dolazi, i profesor Petrović se grdno naumučio dok nije uspeo, u jednom mračnom stanu u suterenu, da kupi bombu. Mantra se do tada pretvorila u trajnu glavobolju, u brujanje u slepoočnicama i stezanje u potiljku. Profesor Petrović je stavio bombu u plastičnu kesu, otišao na most, seo na ogradu, izvadio bombu (kesu je zavezao za gvozdenu ogradu), aktivirao je i – uz povik: Ubiti predsednika! – zajedno s njom bacio se u reku.

## PAKET

Jednog dana poštar mi donese omanji paket. Ime pošiljaoca ništa mi ne kazuje. Ne poznajem takvu osobu, ili ne mogu da je se setim ukoliko sam je nekada poznavao, ali siguran sam da u gradu iz kojeg paket dolazi nikada nisam bio. Kada ga okrenem, začuje se metalan zvuk, kao da je gvozdena kuglica ispala iz ležišta. Pažljivo ga spuštam na sto, sedam na stolicu, gledam ga. Kada ga ponovo uzmem u ruke, ništa se ne čuje. Noću, dok spavam, počiva na stočiću pored kreveta. Lampa je upaljena, za svaki slučaj.

## **RAZLIKA**

Poznato je kako je gospodin Kojner reagovao kada su mu rekli, oni koji su ga posle dužeg vremena ponovo videli, da se uopšte nije promenio. O, rekao je gospodin Kojner i prebledeo. A kada su to isto rekli Savi Dimiću, on je čvrsto stisnuo usne i obrazi su mu porumenili.

## MOĆ PESME

Kada bi osetili da im se čas umiranja približio, indijanski ratnici bi zapevali pesmu smrti, opraštajući se od Majke Zemlje i najavljujući dolazak Ocu Nebu. Negde postoji zapis o tome kako su 1643. godine holandski doseljenici u Novom Amsterdamu – današnjem Njujorku – uhvatili jednog Indijanca i bacili ga na muke. Sve vreme on je pevao pesmu smrti: i dok su mu skidali skalp, i dok su mu drali kožu, i dok su ga kastrirali. Začutao je tek kada su mu vojnici razbili lobanju i prosuli mozak.

# U ŠUMI

Zaludan je sjaj. Sunčeva svetlost ne dopire do šumskog puta. Zemlja je meka, stopala blago upadaju u nju. Na travi tamna zrna vlage. Izgužvan list novina kao ružno zarasla rana. Malo dalje, krupan, žut cvet. Mahovina na drvetu. Paukova mreža, iskidana na nekoliko mesta. Ni ptice se ne čuju. Vilin konjic na grančici, plav i proziran. A onda, na zavijutku, u bari, kao stražar, čuči žaba.

## **SAMO OVO**

Nov pokušaj. Očekujem glas. Ne dišem, ne pomeram se, gledam u jednu tačku. Gledam dugo, sve dok ne osetim znoj na čelu i dlanovima. Onda staro, bolno srce klone, i pognem glavu. Ponovo ništa. Samo ovo.



## DEČAK

Dečak ponovo pokušava da zamisli ceo svet. Sedi u kuhinji, za stolom, i posmatra staklenu kuglu, visoko nad njim, u kojoj gori sijalica. Iza prozora je noć. Kroz kosmički mrak, misli dečak, lagano se Zemlja prevrće. Na tanjiru: komad hleba, tanak list šunke, trougao sira za mazanje. Uskoro će u kuhinju ući majka, zabrinuta što još nije pojeo večeru. Dečak uzima nož, razmazuje sir na hleb. Da li se sada, misli dečak, Zemlja brže kreće, ne podstiču li je njegovi zamasi? Brzo guta, onda ustaje i počinje da maše rukama. U tom času majka otvara vrata. Vidi našeg dečaka, kaže, misli da je ptica. Dečak se smeši. On je, ne zna to ona, kosmos.

## SLUŽAVKA

Kada se gazda Danilo obesio, rekla je služavka, svi su govorili da su znali da će to da uradi, mada, rekla je služavka, kada se na početku večere gazda Danilo nakašljao i najavio da će se jednom sigurno obesiti, svi su povikali da priča koješta i da on to neće nikada uraditi, da mu oni to prvi ne bi dozvolili, a njegova kćerka je čak rekla: Neće grom u koprive, i svi su se nasmejali, rekla je služavka, samo je gazda Danilo ostao ozbiljan i odmahivao je glavom kao čovek koji ne može da poveruje da mu niko ne veruje, rekla je služavka, i posle toga više nisu pominjali vešanje, sve dok, posle večere, nisu prešli u salon i počeli da igraju karte, i neko je, baš kada sam unosila kafu, rekla je služavka, upitao gde je gazda Danilo. Eno ga, rekla sam, visi u kupatilu.

## DAN U ŽIVOTU JEDNOG RUČNOG SATA

U sredu ujutru, dok je trčao za autobusom, Zoranu Govedarici spao je sat sa ruke. Dešavalo se to Govedarici i ranije, ali nikada u sedam ujutru, kada je, još pospan, žurio na posao i mislio jedino na pogačice koje će pojesti u kancelariji. Sat je skliznuo sa ruke, odbio se od Govedaričine noge u trku, i u blagom luku sleteo u travu izraslu oko stuba na kojem je visila tabla sa brojevima autobusa. Tu ga je, dva sata kasnije, našao vučjak koji se odazivao na ime Aga. Pas je toliko uporno odbijao da se pokrene, da je njegov vlasnik na kraju morao da se sagne i potraži predmet pažnje ispod pseće njuške. Podigao je sat, obrisao ga i okrenuo. Na poledini je bio ugraviran natpis „Zoranu od tate“, s datumom u dnu: „24. 8. 1988“. Vlasnik psa je pogledao levo-desno, ali nigde nije video osobu koja bi mogla da bude vlasnik sata. Na stanici su stajale dve žene i jedno dete. Vlasnik psa se uputio do obližnje trafike i predložio prodavcu da izloži sat na vidnom mestu, tako će ga možda pronaći onaj ko ga je izgubio. Prodavac je pristao, ali je promenio mišljenje u pola dva, kada je u trafiku, na povratku iz škole, svratio njegov sin. Dečak se zvao Đorđe. Imao je jedanaest godina i sat mu se, rekao je, neizrecivo dopao. Kaiš je, istina, bio pokidan, ali to se može srediti, zar ne? Prodavac je dohvatio sat i pružio ga sinu. Zoran, Đorđe, nema tu neke razlike. Đorđe je stavio ručni sat u džep, gde je ostao sve do pet popodne, kada je trebalo da počnu da igraju fudbal na školskom igralištu. Izvadio ga je iz džepa, stavio pored stative, i zaboravio na njega. Tu ga je našla Nevena. Kada se u osam uveče vraćala kući sa fakulteta – studirala je hemiju – učinilo joj se da nešto svetluca na igralištu. Preskočila je nisku ogradu i, pored stative, otkrila ručni sat. Dok ga je prevrtala u rukama, pod prstima je osedla mrežu udubljenja na poledini, ali pod škiljavom svetlošću ulične lampe nije mogla da razazna slova. Prešla je na drugu stranu ulice, približila se izlogu kasapnice, gde je napokon videla natpis „Zoranu od tate“, s datumom u dnu: „24. 8.1988“. Onda je pogledala svoj sat, shvatila da kasni, da je Goran već čeka pred ulazom u njenu zgradu, i počela da trči. Goran je studirao fiziku. Imao je dvadeset godina, i bio je toliko ljut kada je Nevena, sva zadihana, pokušala da ga zagrlji, istovremeno nastojeći da mu objasni razlog svog kašnjenja, da je ščepao sat koji mu je pružila na otvorenom dlanu i svom silinom ga

zavitlao na ulicu. Sat je odskočio, počeo da se prevrće, ali Nevena nije mogla da prati njegovu putanju zbog suza koje su joj potpuno zamaglile pogled. Sat se smirio u pukotini na asfaltu, okrenut prema noćnom nebu. U ponoć ga je odade ponela voda kojom su polivači prali ulicu. Prvi ga je ugledao Osman, premda je samo trenutak posle toga Mihajlo povikao da je našao sat. Čučnuli su i podigli ga iz vode. Staklo je bilo slomljeno, velika kazaljka sasvim odvojena od osovine, kaiš pokidan. Možeš da ga zadržiš, rekao je Mihajlo. Osman je okrenuo sat, ali stražnji poklopac je negde otpao i jasno su se videli delovi satnog mehanizma. Ništa se nije pokretalo. Osman ga je bacio prema otvoru za kanalizaciju i uperio mlaz iz creva pravo u njega. Sat se nekoliko trenutaka, zajedno sa jednom lisnatom grančicom, odupirao između rešetki, a onda polako počeo da se predaje. Posle se još samo videla voda, a posle, međutim, ni ona.

## **RAZGLEDNICE**

Otac je često putovao. Iz svakog mesta u kojem je boravio slao nam je razglednicu. Na svakoj je ispisivao isti tekst – pet rečenica i kitnjasti potpis – a mi smo ga svaki put čitali kao da nam je sasvim nepoznat. Uostalom, rečenica, na primer, „Ovo je lep grad“, druga po redu, imala je različita značenja na razglednicama Beča i Madrida, dok je peta rečenica, „Jedva čekam da vas vidim“, zvučala istinito na razglednici Moskve a krajnje neuverljivo na razglednici Venecije. Isto se može reći za prvu rečenicu, „Sedim u hotelskoj sobi“, koja sasvim sigurno, svaki put pisana u drugoj prostoriji, nikada nije mogla da bude ista, kao ni šetnja nagoveštena u trećoj rečenici, „šetaću dok ne padne mrak“, koja je uvek vodila nekim novim ulicama. Međutim, četvrta rečenica, „U tišini, reči postaju teške, srce gori kao suva šišarka“, ostavljala nas je u nedoumici; nikakva slika nije to mogla da promeni. Nismo znali, naime, da li se tišina menja od mesta do mesta i da li je svaka vatra ista, bez obzira gde gori na to a otac, kada smo ga upitali, nije hteo ništa da nam kaže.

## **VREMENSKE PRILIKE**

Čovek izlazi iz kuće. Dan je divan, ni oblačka nema na nebu. Iznenada, nebo se smrači, počinje kiša. Čovek utrči u kuću, užurbano traži kišobran. Kada izađe, s kišobranom napola otvorenim, sunce ponovo sija. Ni traga od kiše, ni jedne lokve nema na pločniku. Čovek sklapa kišobran, vraća se u kuću, i ostavlja ga u ugao plakara. Okreće se, hvata kvaku i polako otvara vrata. Svetlost koja nadire, koja ga na trenutak zaslepi, naglo počne da tamni, vazduh zamiriše na svežinu, iz daljine dopre zvuk grmljavine. Čovek brzo zatvara vrata i naslanja se na njih. Nema šta, ostaje mu samo da čeka.

## **OSVAJANJE PROSTORA**

Juče sam na stolici ugledao mrava. Hodao je po rubu naslona, otišao prvo do jednog kraja, potom do drugog, onda se ponovo vratio do prvog i nastavio da se spušta bočnom ivicom. Kada bi prevalio izvesnu razdaljinu, ponovo se delimično vraćao, zatim nastavljao dalje, vraćao se, nastavljao, i tako bezbroj puta, sve dok nije stigao do mesta gde je noga stolice uranjala u tepih. Nisam znao da li mravi uvek na taj način osvajaju prostor ili je nešto u položaju ili građi moje stolice nagnalo ovog mrava na neuobičajeno ponašanje, ali pomislio sam da bi trebalo da ga uhvatim i vratim na naslon, tamo gde sam ga prvi put ugledao. U međuvremenu, mrav se osmelio i stupio u zamršeno tkanje. Kleknuo sam i počeo da prebiram po nitima. Svašta sam našao: dugme sa košulje, glavicu šibice, lopticu od staniola, zrno kukuruza. Tada sam, sa svim tim stvarima na dlanu, ponovo ugledao mrava penjao se uz prednju nogu stolice.

## **SKOK**

Devojka dugo sedi na klupi u parku, onda se naglo saginje, skida cipele, zapravo; patike, i čarape, bele sokne, prelazi preko staze i stupa u travu. Ne ide daleko, tek korak-dva. Trava joj dotiče članke, stopala su joj hladna i vlažna. Grči nožne prste, opušta ih. Kolena joj lako trepere, zatežu se butine. Devojka podiže ruke iznad glave i sklapa dlanove, poput plivačice na ivici bazena. Skoči, mislim dok je gledam, skoči!



## NESTAJANJE

Iz daljine dopire pisak lokomotive i žena postaje nestrpljiva. Čak i ako se voz zaustavi na signalu, ostalo je još malo vremena, nedovoljno za bilo šta, ponajmanje za pomirenje. Žena već sada zna da mladić neće progovoriti, vidi to po njegovim stisnutim usnama, po namrštenin veđama, po odbrambenom obruču koji izbija iz njegovog tela. Voz se oglašava ponovo, nešto bliže, posle signala, nema u to sumnje, još malo pa će ući u tunel, i kada se, na izlasku iz tunela opet oglasi, biće pred samom stanicom. Žena je niska, morala bi da se propne na prste da bi zavirila u mladićeve oči, a ipak ne bi ništa videla. Voz polako ulazi u stanicu, zaustavlja se. Otvaraju se vrata, nadiru ljudi. Žena korakne prema vagonu, osvrne se. Mladić se nije pomerio. Žena ulazi u vagon, preskače korpe sa voćem i povrćem, zastaje kraj prvog otvorenog prozora. Možda bi sada trebalo nešto da kaže, ali reči su je odavno napustile, ostavljajući prazninu umesto tišine. Voz tada kreće, lagano pa sve brže, i dok žena gleda, prizor se smanjuje, mladić gubi na visini, postaje sve sitniji, tako mali, na kraju, da bi mogla da ga uhvati palcem i kažiprstom, i smesti među listove neke knjige. Sada dolazi krivina, žena i to zna, blaga krivina ali ipak dovoljno zaobljena, te stanica, i gradić u pozadini, i mladić na peronu, i prodavac sladoleda, svi oni, dakle, nestaju, kao što sve jednom mora da nestane, ranije ili kasnije, kada mu kucne čas. Slaba je to uteha, misli žena, a onda, ipak, gleda na sat.

## **POMETNJA**

Ali, ako je istina ono što ovde piše, kaže Jelena, da je Bog, nakon stvaranja, sklonio prvobitnu svetlost i pohranio je na bezbedno mesto, šta je onda svetlost koja nas obasjava? I da li je to doista svetlost ili samo drugo lice mraka? Doduše, malo posle piše da je Bog to učinio da bi grešnike na zemlji lišio lepote sveta, koju čuva za pravedne. I sad, jesmo li svi mi grešnici, slepi kod očiju, ili pak pravednici koji ne znaju šta je lepota?

## **ODLUKA**

Samuel ćuti tokom cele večeri, a kada napokon progovori, svi se iznenade. Govori tiho i dugo. Govori, zapravo, s naporom: celo lice mu se krivi. Kada začuti, niko se ne usuđuje da prozbori. Žene, jedna za drugom, počinju da plaču. Samuel ustaje i izlazi prvi, a onda svi muškarci, jedan za drugim, kreću za njim.

## **SAVLADAVANJE UŽASA**

Putnik gviri kroz okrugli prozor kabine: po njegovoj računici, brod tek što nije pristao. Nigde se, međutim, ne vidi nikakva obala, nigde ni traga od pristaništa. Možda brod iz nekog razloga ne može da uplovi u luku, možda će doći čamci koji će putnike prevesti na kopno? A šta ako niko ne dođe, ako ovde zauvek ostane? Putnik oseti kako mu klecaju kolena, kako ga obuzima neizrecivi užas, i mora da sedne na rub tvrdog kreveta. Osluškujе, ne usuđujući se da diše, i osvrće se oko sebe kao da očekuje da ga neko nešto pita. Niko ga ništa ne pita, te putnik, malo posle, legne na bok, podmetne ruku pod obraz, i zaspi.

## **MEĐUNARODNA UTAKMICA**

Andrija, zapušenog nosa, drekne: Bem bam brogletog boga! Ne huli na Gospoda, kaže mu otac. Kako da ne bsujem, brani se Andrija, kad su nam nabili gol? Psovao bi ti, kaže otac, i da smo mi postigli pogodak. Ne bih, odgovara Andrija, bebao bih. Šta bi radio? pita otac. Bebao bih, ponavlja Andrija. I počinje da peva: Ustajte, brezreni na sbetu, sbi sužnji koje mori glad...

## **KARTAŠ**

Devojčica prilazi školici nacrtanoj na pločniku, zavlači ruku u džep na haljini i opipava zaobljeni komad crepa. Pred mrežom školice, kartaš joj daruje sigurnost. Bez njega, uverena je, nikada ne bi uspela da se iskobelja iz tog lavirinta: ušla bi u prvi kvadrat i ne bi znala kako iz njega da izađe. Devojčica se okreće leđima prema školici, vadi kartaš, prinosi ga ustima i tri puta hukne na njega. Onda ga baca preko levog ramena. Kada se ponovo suoči sa školicom, kartaša nigde nema.

## PONAVLJANJE

Prekasno je sada da počnemo da govorimo, kaže žena. Sve što smo imali da kažemo, rekli smo odavno, ne вреди ponavljati se. Uostalom, pogledaj kroz prozor. Kada smo se upoznali, bilo je proleće. Ti si sedeo na kauču, ja u fotelji, i posmatrali smo cvetove jabuke. Sada je jesen. Jabuke smo obrali. Zakrpila sam ti sve čarape. Ti i dalje sediš na kauču, ja sam u fotelji, i gledamo požutele listove. Sve je prošlo, sve se završilo, nema više reči. Sta ćemo da radimo kad padne sneg? Da li ćemo bar promeniti mesta? Da li ću moći da živim s tolikom neizvesnošću? Nemoj ni da pokušavaš da mi odgovoriš, jer nema više šta da se kaže. Prekasno je sada da počnemo da govorimo. Eto, vidiš, ponavljam se.

## SUSETKA

Usred noći neko zakuca na naša ulazna vrata. Majka ustaje, odlazi bosonoga u predsoblje, pali svetlo, viri kroz špijunku, zatim otključava vrata i pušta susedku u naš stan. Susedka, u beloju spavaćici i sa muškimi papučama na nogama, šapuće da joj se muž vratio pijan i da je morala da pobegne, jer ovog puta mu je, sigurna je, videla zlo u očima. Sestra i ja ćutimo, ne dišemo. Iz susednog stana dopire glasna pesma, zatim zvuk slomljenog stakla. Majka grli susedku, privlači joj glavu na rame. Sestra kaže: Poćeću da plaćem. Ne ispuštajući susedku, majka se okreće prema nama. Samo da ćujem da mi se neko od vas dvoje, kaže, sutra požali da ne može da ustane na vreme za školu. Gasi svetlo i zatvara vrata od predsoblja.



## LEPOTA

Kada se u utorak predveče, u Zemunu, u šest sati, dok je sekla pomorandže za voćnu salatu, Miomirka Janković posekla, zahvativši vrhom sečiva jagodicu na kažiprstu, onda zastenjala a potom se zagledala u grimizne kapi krvi, tada, dakle, ona nije mogla da zna da se u tom času, samo na drugom kraju sveta, u Buenos Airesu, gde je popodne tek načinjalo isti taj dan, Vilma Mesaroš, koja je nedavno pristigla iz Mađarske, ubola iglom u prst dok je ušivala dugme na čipkanoj bluzi, onda zastenjala i potom se zagledala u grimiznu kap krvi, pomislivši da nikada nije videla nešto tako lepo, i ne znajući da je to isto pomislila Miomirka Janković dok je preturala po ladići kuhinjskog stola u potrazi za hanzaplastom, koji je Vilma Mesaroš, mlađa i brža, već stavila, premda sasvim nepotrebno, na svoj prst.

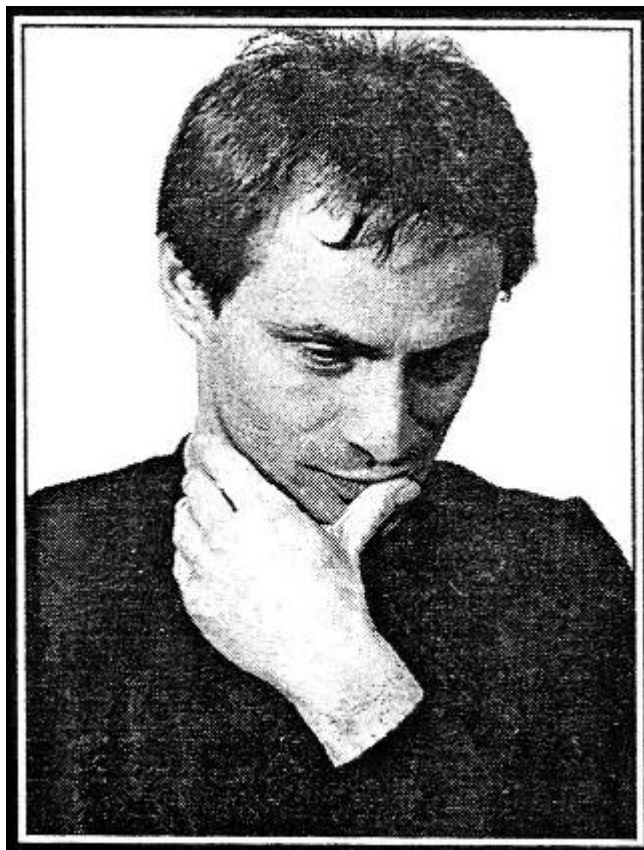
## GLAS

Dovoljno je, ponekad, samo malo da povisim glas. Svi namah začute. Gledaju me, ukočeni u poluokretu, s prstima u kosi, otvorenih usta. U takvim trenucima, ne poričem, osećam kako me obuzima plima zadovoljstva. Učinio bih sve što mogu da to potraje, ali ne može se samo ćutati. Nastavljam da govorim, a oni se vraćaju svojim malim pokretima i šumovima. U prvoj narednoj prilici, pomišljam dok ispisujem jednačine na tabli, trebalo bi da im kažem da nešto urade, da proverim kuda to može da me odvede, da osetim potpunu moć. Tada primećujem da svako moje „x“ ima kukicu na desnoj strani, te da svaki „y“ završavam kružićem. Nikada ranije nisam to zapazio, i ne uspevam da skrenem pogled sa table. Opasni su krugovi, čak i oni mali. Iza mene, žamor raste. Vreme je da povisim glas.

# NE MOŽE SE OD OVOGA NAPRAVITI PRIČA

Za Vladana Živojnova

Ništa ne osećaš. Samo znaš da osećaš. Tačno prepoznaješ kretanje. Govoriš sebi: Sad će, sad će. I tada, ne kasnije, doista se dešava. Ponovo udišeš, i ponovo osećaš kako krckaju kristali. Od ovoga bi, misliš, mogla da se napravi priča. I dalje veruješ da se priče prave, da ne dolaze same. Sada je u čelu i pritiska kapke. Sve što ti je ostalo jeste jezik, ali i on se polako sprema da klone. Tada, bićeš nem, što, zapravo, nemo prihvataš, hteo si da budeš. Ali ne, još nije gotovo, sada je u stomaku! Usklici nekada tako umeju da oslobode. Pravo je čudo, u stvari, da ruka i dalje ne odbija da drži olovku. Ili su u pitanju prsti? A i olovka je dobra, dobra je ta olovka. Više ne udišeš. Samo znaš da osećaš. Nekada je i to dovoljno. Kao sada, na primer, dok zvuci pristižu sa velike udaljenosti a reči se rastvaraju kao riblja usta. Onda olovka počne da klizi između prstiju, i ništa te više ne zadržava da pođeš za njom. Preostalo je jedino da kažeš Ne, ne može se od ovoga napraviti priča.



David Albahari

*Fotografija*

Petar Katanić

## Beleška o autoru

David Albahari rođen je 1948. godine u Peći.

Objavio je knjige priča: *Porodično vreme* (1973), *Obične priče* (1978), *Opis smrti* (1982, Andrićeva nagrada), *Fras u šupi* (1984), *Jednostavnost* (1988), *Pelerina* (1993, Nagrada Stanislav Vinaver), *Izabrane priče* (1994); i romane *Sudija Dimitrijević* (1978), *Cink* (1988), *Kratka knjiga* (1993), *Snežni čovek* (1995), *Mamac* (1996, NIN-ova nagrada za roman godine, Nagrada Narodne biblioteke Srbije za najčitaniju knjigu), *Mrak* (1997) i *Gec i Majer* (1998).

Izabrana dela Davida Albaharija u deset knjiga objavljena su tokom 1996. i 1997. godine.

Knjige su mu prevedene na engleski, hebrejski, italijanski, mađarski, albanski, slovački, nemački, esperanto, poljski, francuski i španski jezik.

Od 1993. godine je autor „Vremena knjige“, a od oktobra 1996. „Stubova kulture“.

*David Albahari*  
**Neobične priče**

*Urednici*  
Predrag Marković  
Gojko Božović

*Oprema*  
Dušan Šević

*Korektori*  
Desanka Sandulović  
Ivan Radosavljević

*Prelom knjige i priprema korica*  
"Stubovi kulture"

*Izdavač*  
"Stubovi kulture", Beograd  
Gradištanska 15  
tel. 403-122, 404-687

*Za izdavača*  
Milan Pajević

*Štampa i povež*  
"Reporter", Beograd

*Tiraž*  
1 000 primeraka

## Table of Contents

SNEG

ČITALAC

ZVUK

POGAĐANJE

PET, NE VIŠE

LIST

MAČKA

ŽUBOR

STO

TIŠINA

BRDO

KONDUKTER

BROD

KUPOLA

VALZER

OPTUŽENI

NEBO

UNUTRA

NADZORNIK

PAŽLJIVOST

NENAPISANA PRIČA

POSLEDICA

ISTRAŽIVAČ

BOLNIČARKA

SAVRŠENSTVO

SLUŠALICA

NOĆ

SREĆA

KRUG

USUD

TAČNOST

MOJ OTAC U BAZENU

PRIJATELJSTVO

SENKA

VEČE

REČENICA

PROFESOR PETROVIĆ  
PAKET  
RAZLIKA  
MOĆ PESME  
U ŠUMI  
SAMO OVO  
DEČAK  
SLUŽAVKA  
DAN U ŽIVOTU JEDNOG RUČNOG SATA  
RAZGLEDNICE  
VREMENSKE PRILIKE  
OSVAJANJE PROSTORA  
SKOK  
NESTAJANJE  
POMETNJA  
ODLUKA  
SAVLADAVANJE UŽASA  
MEĐUNARODNA UTAKMICA  
KARTAŠ  
PONAVLJANJE  
SUSETKA  
LEPOTA  
GLAS  
NE MOŽE SE OD OVOGA NAPRAVITI PRIČA  
Beleška o autoru